

جمهوری اسلامی ایران

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

شورای گسترش و برنامه ریزی آموزش عالی

برنامه درسی رشته

تاریخ تشیع اثنی عشری

History of Twelver Shiism

مقطع دکتری تخصصی

گروه علوم حوزوی

پیشنهادی دانشگاه غیردولتی - غیرانتفاعی ادیان و مذاهب

پهلوي

نام رشته: تاريخ تشيع اثني عشري

عنوان گرايش: -

گروه: علوم حوزوي

دوره تحصيلي: دکتری تخصصی

کار گروه تخصصی: فلسفه و حکمت متعالیه

نوع مصوبه: بازنگری

پیشنهادی: دانشگاه غیر انتفاعی - غیر دولتی ادیان و مذاهب

تاریخ تصویب: ۱۴۰۰/۰۶/۰۲

برنامه درسی بازنگری شده دوره دکتری تخصصی رشته تاریخ تشیع اثني عشري، در جلسه شماره ۱۵ تاریخ ۱۴۰۰/۰۶/۰۲ گروه علوم حوزوي به شرح زیر تصویب شد:

ماده یک- این برنامه درسی برای دانشجویانی که پس از تصویب این برنامه درسی در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مرتبط با گروه حوزوي پذیرفته می‌شوند، قابل اجرا است.

ماده دو - این برنامه درسی، جایگزین برنامه درسی رشته تاریخ تشیع اثني عشري مصوب جلسه ۷۷۲ تاریخ ۱۳۸۹/۰۷/۱۷ شورای عالی برنامه‌ریزی می‌شود.

ماده سه - این برنامه درسی در سه فصل: مشخصات کلی، جدول‌های واحدهای درسی و سرفصل دروس تنظیم شده است و برای اجرا در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی مرتبط با گروه علوم حوزوي پس از اخذ مجوز پذیرش دانشجو از شورای گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی و سایر ضوابط و مقررات مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ابلاغ می‌شود.

ماده چهار - این برنامه درسی از شروع سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به مدت ۵ سال قابل اجرا است و پس از آن، در صورت تشخیص کارگروه تخصصی مربوطه، نیاز به بازنگری دارد.

دکتر محمدرضا آهنچیان

دبیر کمیسیون برنامه‌ریزی آموزشی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی گسترش و برنامه‌ریزی آموزش عالی

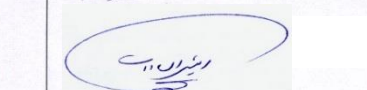
برنامه درسی رشته

تاریخ تشیع اثنی عشری

HISTORY OF TWELVER SHIISM

مقطع دکتری

تهیه‌کنندگان:

عضو هیات علمی دانشگاه .....

عضو هیات علمی دانشگاه .....

عضو هیات علمی دانشگاه .....
بیرجند

دکتر .....
دکتر .....
دکتر .....

دکتر .....

دکتر .....

طرح بازنگری: بهمن‌دوست *

طرح بازنگری: بهمن‌دوست *

جدول تغییرات

ردیف	در برنامه قبلی	در برنامه بازنگری شده
۱.	بررسی و نقد دیدگاه‌های مسلمانان غیر امامی درباره تشیع اثنی عشری	سیر تاریخی دیدگاه‌های مذاهب اسلامی درباره تشیع اثنی عشری
۲.	روش شناسی و فلسفه تاریخ	فلسفه تاریخ و روش شناسی مطالعات تاریخی
۳.	گونه‌شناسی معرفی تشیع اثنی عشری در آثار اندیشمندان معاصر	جریان‌های فکری معاصر شیعه

فصل اول

مشخصات کلی برنامه درسی

شناخت کل مبتنی بر شناخت اجزاء آن است. تاریخ اسلام را بدون مطالعه و درک فرقه‌ها و جریان‌های مهم و تأثیرگذار آن نمی‌توان به خوبی شناخت. بررسی وضعیت فرقه‌های گوناگون اسلامی به‌ویژه شیعه، یکی از مسائل مهم در تاریخ اسلام است. نضج‌گیری نحله‌ها و فرقه‌های گوناگون در تاریخ اسلام، معلول فرایند عوامل گوناگونی چون گسترش جهان اسلام، ورود باورهای مذاهب و ادیان دیگر، ترجمه آثار فلسفی یونان و درگیری‌ها، جناح‌بندی‌ها و بلوک‌بندی قدرت است.

جایگاه تشیع به ویژه در تاریخ اسلام، در میان علوم انسانی و اسلامی و نیز ضرورت آگاهی‌های تخصصی حوزیان از مباحث تاریخی، باعث تاسیس و راه‌اندازی رشته تخصصی تاریخ تشیع اثنی عشری شده است. هدف از رشته تاریخ تشیع اثنی عشری، تربیت دانش‌آموختگانی متعهد به اسلام و انقلاب است که با برخورداری از روحیه هم‌گرایی اسلامی و با پشتوانه شایسته علمی از تاریخ تشیع در جهان اسلام، درکی درست از حال و آینده تشیع و جهان اسلام و برآوردی واقعی از نحوه فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی در حوزه تاریخ تشیع در جهان اسلام به ویژه در محیط‌های چند مذهبی داشته باشند.

ب) مشخصات کلی، تعریف و اهداف

رشته تاریخ تشیع اثنی عشری از شاخه‌های رشته تاریخ در حوزه علوم انسانی و اسلامی است که در آن، به آموزش و بررسی رخدادهای، اندیشه‌ها و دیگر ابعاد تاریخ تشیع اثنی عشری (امامی) پرداخته می‌شود.

۲. اهداف (شناختی، تربیتی - اخلاقی و مهارتی)

الف. شناخت و تحلیل چگونگی پیدایش و گسترش تشیع اثنی عشری

ب. شناخت و تحلیل رخدادهای گوناگون مرتبط با شیعیان اثنی عشری

ج. شناخت و تحلیل تعاملات اجتماعی، سیاسی و فرهنگی شیعیان اثنی عشری با پیروان دیگر فرق، مذاهب و ادیان

د. پاسخ‌گویی به شبهات مربوط به تاریخ تشیع اثنی عشری.

هـ. تربیت نیروهای متخصص و کارآمد در عرصه‌های آموزش و پژوهش

و. بسترسازی جهت برآوردن نیازهای علمی و فرهنگی جهان امروز

پ) ضرورت و اهمیت

با عنایت به رخداد انقلاب اسلامی در ایران و ارتباط انکارناپذیر آن با تشیع اثنی عشری و اقبال جهانی به شناخت تشیع اثنی عشری و پیشینه تاریخی آن از سویی و شبهه افکنی‌های دشمنان فکری و سیاسی در این زمینه از سوی دیگر، تأسیس رشته‌ای در این موضوع و در سطح دکتری ضروری است. این رشته، در حقیقت، به‌منزله تکمیل رشته تاریخ تشیع در مقطع کارشناسی ارشد است که در آن به شکل تخصصی، به بررسی رخدادهای، اندیشه‌ها و دیگر ابعاد تاریخ تشیع اثنی عشری

(امامی) پرداخته می شود. دانش آموختگان این رشته، توان تأمین نیازهای آموزشی، پژوهشی و فرهنگی مرتبط با تشیع اثنی عشری را خواهند داشت

ت) تعداد و نوع واحدهای درسی

جدول (۱) - توزیع واحدها

تعداد واحد	نوع دروس
۶	دروس جبرانی
۱۸	دروس تخصصی
۱۸	رساله
۳۶	جمع

ث) مهارت، توانمندی و شایستگی دانش آموختگان

دروس مرتبط	مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های ویژه
بررسی و تحلیل تاریخ سیاسی شیعیان اثنی عشری	تربیت و تأمین پژوهشگر و محقق در زمینه مسائل و موضوعات تشیع
تاریخ اندیشه‌های کلامی شیعیان اثنی عشری	تربیت نیروی متخصص جهت شناساندن فرق و گرایش‌های مختلف شیعی
جریان‌های فکری معاصر شیعه	دفاع از هویت و حیاتی و عقلانی اسلام و تشیع در مقابل باورهای خرافی و فرق انحرافی
دروس مرتبط	مهارت‌ها، شایستگی‌ها و توانمندی‌های عمومی
تعامل شیعیان اثنی عشری با پیروان دیگر فرق در دوره معاصر	پرورش و آموزش دانشوران و محققان صاحب‌نظر در ابعاد مختلف فرق و مذاهب شیعه
بررسی و نقد دیدگاه‌های مستشرقان درباره تشیع اثنی عشری	تربیت نیروی انسانی آگاه به فرق و مذاهب شیعه در جهت برقراری ارتباط و گفت‌وگو با اندیشمندان و پیروان آنها

ج) شرایط و ضوابط ورود به دوره

شرکت در این رشته منوط به داشتن مدرک کارشناسی ارشد یا سطح ۳ حوزه علمیه است، شرایط عمومی پذیرش تابع مقررات و مصوبات آموزش عالی و شرایط اختصاصی در چارچوب مقررات آموزش عالی، تابع سیاست‌های دانشگاه یا مؤسسه برگزارکننده است.

فصل دوم

جدول عناوین و مشخصات دروس

جدول (۲) - عنوان و مشخصات کلی دروس جبرانی

پیش نیاز / هم نیاز	تعداد ساعات		نوع واحد			تعداد واحد	عنوان درس	ردیف
	نظری	عملی	نظری - عملی	عملی	نظری			
	۳۲				*	۲	بررسی و تحلیل تاریخ و سیره امامان شیعه (ع)	۱.
	۳۲				*	۲	تعامل شیعیان اثنی عشری با پیروان دیگر فرق در دوره معاصر	۲.
	۳۲				*	۲	بررسی و تحلیل نقش تمدنی شیعیان اثنی عشری	۳.
	۳۲				*	۲	جریان های فکری معاصر شیعه	۴.
	۳۲				*	۲	جامعه شناسی تاریخی تشیع اثنی عشری	۵.

جدول (۳) - عنوان و مشخصات کلی دروس تخصصی

ردیف	عنوان درس	تعداد واحد	نوع واحد			تعداد ساعات	
			نظری	عملی	نظری - عملی	نظری	عملی
۱.	بررسی و تحلیل تاریخ سیاسی شیعیان اثنی عشری	۲	*			۳۲	
۲.	بررسی و تحلیل تاریخ اجتماعی شیعیان اثنی عشری	۲	*			۳۲	
۳.	بررسی و تحلیل تاریخ اندیشه‌های سیاسی شیعیان اثنی عشری	۲	*			۳۲	
۴.	تاریخ اندیشه‌های کلامی شیعیان اثنی عشری	۲	*			۳۲	
۵.	بررسی و نقد دیدگاه‌های پیدایش تشیع اثنی عشری	۲	*			۳۲	
۶.	بررسی و نقد دیدگاه‌های مستشرقان درباره تشیع اثنی عشری	۲	*			۳۲	
۷.	سیر تاریخی دیدگاه‌های مذاهب اسلامی درباره تشیع اثنی عشری	۲	*			۳۲	
۸.	فلسفه تاریخ و روش‌شناسی مطالعات تاریخی	۲	*			۳۲	
۹.	بررسی و تحلیل منابع تاریخ تشیع اثنی عشری	۲	*			۳۲	

فصل سوم

ویژگی‌های دروس

عنوان درس به فارسی: بررسی و تحلیل تاریخ و سیره امامان شیعه (ع)	
عنوان درس به انگلیسی: Study and analysis of the history and manners of Shiite Imams (AS)	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	■ جبرانی ■ نظری
دروس هم نیاز:	
تعداد واحد: ۲	
تعداد ساعت: ۳۲	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

شناخت و تحلیل تاریخ و سیره امامان شیعه و نقش آنان در گسترش تشیع اثنی عشری و آسیب زدایی از آن

اهداف ویژه:

(پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

کلیات و مبانی

بررسی و تحلیل تناسب و تفاوت تاریخ و سیره

معیارهای شناخت و تحلیل تاریخ و سیره اهل بیت، با توجه به باورهای کلامی حجیت، دلالت‌ها و آثار سیره اهل بیت

• ادوار حیات معصومان؛ بررسی دیدگاه‌ها

• تحلیل رفتارهای فردی و خانوادگی امامان شیعه (مانند عبادات، ازدواج و...)

• تحلیل رفتارهای اجتماعی و اقتصادی امامان شیعه (مانند تعامل با پیروان، تعامل با مخالفان، منابع مالی و...)

• تحلیل رفتارهای سیاسی امامان شیعه (در ارتباط با موضوعاتی مانند غدیر، سقیفه، فتوحات، خلافت، صلح، قیام، ولایت عهدی،

تقیه)

• تحلیل رفتارهای فرهنگی امامان شیعه (مانند تبیین مبانی اعتقادی، تبیین اصالت قرآن و سنت، تربیت علمی و اخلاقی پیروان)

(ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

(ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال... درصد

آزمون پایان نیم‌سال... درصد

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

(چ) فهرست منابع پیشنهادی:

منابع اختصاصی تاریخ ائمه من، مانند الارشاد، شیخ مفید؛ اعلام الوری، طبرسی و...

-منابع روایی مانند کافی، شیخ کلینی؛ آثار شیخ صدوق و...

-منابع عمومی تاریخ اسلام مانند الاخبار الطوال، دینوری؛ تاریخ یعقوبی، تاریخ الامم و الملوک، طبری؛ مروج الذهب، مسعودی

و...

- منابع رجال و شرح حال نویسی مانند رجال کشی، رجال نجاشی

-منابع فرق و مذاهب اسلامی

-تحقیقات معاصر

عنوان درس به فارسی: تعامل شیعیان اثنی عشری با پیروان دیگر فرق در دوره معاصر		عنوان درس به انگلیسی: The interaction of the Twelver Shiites with other followers of the sect in the contemporary period
نوع درس و واحد	نظری	تعداد واحد: ۲
تعداد واحد: ۲	تعداد ساعت: ۳۲	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

شناخت تحلیلی هم‌گرایی و واگرایی امامیه با پیروان دیگر فرق و مذاهب اسلامی

اهداف ویژه:

• کلیات: مفهوم شناسی (هم‌گرایی، واگرایی، فرقه، مذهب)

• مروری بر مبانی و پیشینه تعامل شیعیان اثنی عشری با دیگران

• تعامل امامیه با فرق شیعی غیر امامی (فکری، اجتماعی و سیاسی): زیدیه و اسماعیلیه و ...

• تعامل امامیه با فرق و مذاهب غیر شیعی (فکری، اجتماعی و سیاسی):

مذاهب فقهی: حنفی، شافعی، مالکی و حنبله و مذاهب کلامی مثل اشاعره و ماتریدیه و اهل حدیث و سلفیه و وهابیت

• تعامل امامیه با جریان‌های تصوف، غلات، بهائیت، شیخیه، عرفانهای کاذب و ... (فکری، اجتماعی و سیاسی)

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ... درصد

آزمون پایان نیم‌سال ... درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- تعامل شیعیان / امامیه با دیگر مسلمانان در سه قرن اول هجری، سیدعبدالله حسینی
- تعامل فکری شیعه امامیه با اشاعره در بغداد در دوره آل بویه، محمدرضا بارانی
- نقش بزرگان شیعه در تعامل با ادیان دیگر، محمد تقی انصاریان

بررسی و تحلیل نقش تمدنی شیعیان اثنی عشری		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	Study and analysis of the role of Twelver Shiite civilization	عنوان درس به انگلیسی:
■ نظری	■ جبرانی	دروس پیش نیاز:
		دروس هم نیاز:
		تعداد واحد: ۲
		تعداد ساعت: ۳۲

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

شناخت تولیدات تمدنی و فرهنگی شیعیان و بررسی جایگاه و سهم آن در تمدن اسلامی و فرهنگی

اهداف ویژه:

(ب) مباحث یا سرفصل‌ها:

بررسی و نقد مفاهیم: تمدن، فرهنگ، تمدن اسلامی، تمدن شیعی

تمدن در قرآن و سیره نبوی

پیدایی و رشد تمدن اسلامی و تمدن شیعی و بازشناسی خصوصیات هر یک

تعامل تمدنی مسلمانان و شیعیان با دیگر ملل (تأسیسی، تلفیقی، تملیکی و اخذی)

نقش تمدنی و فرهنگی ائمه

نقش تمدنی و فرهنگی دولت‌های شیعی (آل حمدان، آل بویه، صفویه و...)

نقش آفرینان در تمدن و فرهنگ شیعه (دانشمندان، مخترعان، کاشفان، معماران، مهندسان، هنرمندان و...)

(ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

(ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال... درصد

آزمون پایان نیم‌سال... درصد

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

(چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- منابع تاریخ، فرهنگ و تمدن اسلامی، مانند تجارب الأمم، مروج الذهب، مقدمه ابن خلدون و...

- آثار پژوهشی مسلمانان و خاورشناسان درباره تمدن اسلامی

- آثار پژوهشی باستان شناسان و تمدن شناسان درباره تمدن اسلامی

- منابع و آثار پژوهشی درباره دولت‌های شیعی

- منابع رجالی و شرح حال نگاری - منابع حدیثی شیعه

عنوان درس به فارسی:		جریان‌های فکری معاصر شیعه	
عنوان درس به انگلیسی:	Contemporary Shiite intellectual currents		
نوع درس و واحد			
دروس پیش‌نیاز:	☐ جبرانی ☐ نظری		
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:	۲		
تعداد ساعت:	۳۲		

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

آشنایی با تاریخچه، زمینه‌ها، مبانی نظری و وضعیت فعلی (تعداد هواداران، شخصیت‌های منتقد و تأثیرگذار، پراکنش جغرافیایی) جریان‌های فکری و کلامی شیعی و آسیب‌شناسی آنها در دوران معاصر (از عصر ناصری تا کنون)

اهداف ویژه:

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

یکم: مباحث مقدماتی

۱- مفاهیم و مصطلحات (جریان، رویکرد، گفتمان، نظریه، فرقه، انشعاب

۲- اختلافات فکری شیعیان "زمینه‌ها و عوامل"، بررسی اجمالی اختلافات کهن شیعی در حوزه‌های مختلف فکری

۳- عوامل و زمینه‌های اجتماعی، فکری و سیاسی ظهور جریان‌ها، و گونه‌شناسی کلی آنها

دوم: جریان‌ها

۱- جریان تقریب‌گرا و جریان ضد تقریبی

۲- جریان شیعیان سلفی، غالی و اعتدالی (در عرصه‌های امامت و امامان و مسایل پیرامونی آن)

۳- جریان‌های مرتبط با مهدویت شیعی (مدعیان ارتباط با امام زمان، جریان انجمن حجّتیّه، آخرالزمانی‌های سیاسی و...)

۴- جریان‌های شیعی بر اساس روش‌های استنباط و شیوه‌های معرفتی و فهم شریعت (جریان اصولی و اخباری‌گرایان رویکرد

به فلسفه و صدرایی‌و عرفان، جریان مکتب تفکیک، مکتب معارف و نوتفکیکی‌ها و جریان فرهنگستان و جریان رسمی امامیه

۵- جریان‌های شیعی بر اساس نحوه مواجهه با فرهنگ غربی و تجدد (سنتی، روشنفکران و مصلحان دینی، روشنفکران التقاطی

و لیبرال)

۶- جریان‌های شیعی بر اساس موضع در قبال انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلام (طرفدار نظام جمهوری اسلامی، ضد نظام

جمهوری اسلامی، بی‌تفاوت نسبت به جمهوری اسلامی

۷- جریان‌شناسی روحانیت معاصر شیعه (بر اساس حوزه‌های علمیه، بر اساس مرجعیت)

جریان سنت‌گرایی (حکمت خالده و وحدت متعالی ادیان)

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال ... درصد

آزمون پایان نیم‌سال ... درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. درآمدی بر جریان شناسی تفکر دینی و اجتماعی، محمد تقی سبحانی
۲. جریان‌ها و جنبش‌های مذهبی سیاسی ایران سال‌های ۱۳۵۷ - ۱۳۲۰، جعفریان رسول، تهران پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی
۳. دین پژوهی معاصر، رشاد علی اکبر، تهران پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه معاصر
۴. نهضت امام خمینی، روحانی سید حمید، مرکز اسناد انقلاب اسلامی
۵. جریان شناسی فکری ایران معاصر قم، خسرو پناه عبدالحسین، موسسه حکمت نوین اسلامی

عنوان درس به فارسی: جامعه شناسی تاریخی تشیع اثنی عشری	
عنوان درس به انگلیسی: Historical Sociology of Twelver Shiism	نوع درس و واحد
دروس پیش نیاز:	■ جبرانی ■ نظری
دروس هم نیاز:	
تعداد واحد: ۲	
تعداد ساعت: ۳۲	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

آشنایی با شیوه های بررسی و تحلیل جامعه شناختی وضعیت شیعیان اثنی عشری در ادوار گذشته با توجه به اطلاعات موجود در منابع تاریخی

اهداف ویژه:

پ) مباحث یا سرفصل ها:

کلیات

تاریخچه، موضوع و هدف جامعه شناسی تاریخی

جامعه شناسی مقطعی و ساختاری (ایستا نگر) و جامعه شناسی تاریخی (پویا نگر)

گونه های مختلف معرفت تاریخی یا منسوب به تاریخ و نسبت آن با جامعه شناسی

روش شناسی جامعه شناسی تاریخی

• بررسی و تحلیل جامعه شناختی درباره

مختصات هویتی شیعیان امامی (باورها، ارزش ها، شعائر، آداب، رسوم و...)

جنبش ها و قیامهای شیعیان امامی

فرازها و فرودهای دولت های شیعی امامی

فرقه ها و گروه های شیعی امامی (علل شکل گیری، تمایزها، اشتراکات، آثار تاریخی و...)

نقش نخبگان شیعی امامی در تحولات تاریخی جهان اسلام

پراکندگی های جمعیتی شیعیان امامی

سیاست ها و روش های همزیستی شیعیان امامی با دیگر فرق اسلامی (تقیه، تعامل در عرصه های علمی، اجتماعی و...)

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال... درصد

آزمون پایان نیم‌سال... درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

منابع عمومی تاریخ اسلام و تاریخ شیعیان امامی

-منابع جامعه‌شناسی در حوزه‌های: سیاسی، فرهنگی، مذهبی، زبان و ادبیات

- منابع مرتبط با جمعیت‌شناسی

-تحقیقات معاصر مانند تاریخ‌نگاری و جامعه‌شناسی تاریخی، همیلتون و دیگران

عنوان درس به فارسی:		بررسی و تحلیل تاریخ سیاسی شیعیان اثنی عشری	
عنوان درس به انگلیسی:		Study and analysis of the political history of the Twelver Shiites	
نوع درس و واحد			
تخصصی	نظری		
دروس پیش نیاز:			
دروس هم نیاز:			
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

بررسی انتقادی رفتارهای سیاسی و حکومت های شیعیان اثنی عشری (از آغاز تا دوران معاصر)

اهداف ویژه:

(پ) مباحث یا سرفصل ها:

کلیات: مفهوم شناسی: حکومت، جهاد، خروج، فتنه، تقیه، بیعت

بازشناسی و نقد دوره های تاریخ سیاسی تشیع اثنی عشری (از آغاز تا دوران معاصر)

عصر حضور

بررسی موردی حکومت امیر مؤمنان با توجه به رفتارهای سیاسی شیعیان

بررسی موردی قیام امام حسین (ع) با توجه به رفتارهای سیاسی شیعیان

الگو پذیری سیاسی شیعیان از ائمه اطهار من در ابعاد: الف) تصدی حکومت؛ ب) تعامل با حکومت های دیگر (بیعت، تقیه و ...؛ ج) تقابل با حکومت های دیگر (قیام، امر به معروف و نهی از منکر و ...).

عصر غیبت:

بازشناسی حکومت های شیعی؛ با تأکید بر ابعاد مذهبی، فرهنگی و تمدنی.

بازشناسی رفتارهای سیاسی شیعیان اثنی عشری نسبت به حکومت های دیگر؛ با تأکید بر نقش علما خاندان های سیاسی شیعی اثنی

عشری؛ با تأکید بر خدمات و آثار مذهبی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال... درصد

آزمون پایان نیم سال... درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

-منابع تاریخ اسلام: تاریخ یعقوبی، یعقوبی؛ انساب الأشراف، بلاذری؛ تاریخ الأمم و الملوک، طبری؛ و...

-منابع روایی و رجال شیعی و تاریخ ائمه: نهج البلاغه، الکافی، کلینی؛ الإرشاد، مفید؛ اختیار معرفة الرجال، طوسی؛ و

-منابع و تحقیقات عمومی تاریخ سیاسی شیعه: مقاتل الطالبیین، ابوالفرج اصفهانی؛ جهاد الشیعه فی العصر العباسی الأول، سمیرة اللیثی؛ جنبش های شیعی در تاریخ اسلام، هاشم معروف حسنی؛ جنبش حسنیان ماهیت فکری و تکاپوهای سیاسی، الهی زاده؛ و ...

- منابع و تحقیقات اختصاصی قیامها و دولت های شیعی

عنوان درس به فارسی:		بررسی و تحلیل تاریخ اجتماعی شیعیان اثنی عشری	
عنوان درس به انگلیسی:		Study and analysis of the social history of the Twelver Shiites	
نوع درس و واحد			
تخصصی	نظری		
دروس پیش نیاز:			
دروس هم نیاز:			
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

بررسی و تحلیل ابعاد و مراحل مختلف زندگی اجتماعی شیعیان از آغاز تا دوران معاصر

اهداف ویژه:

(پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

بررسی مهم ترین تعاریف و نظریه های تاریخ اجتماعی
 بررسی مؤلفه های اصلی و روش های پژوهش در تاریخ اجتماعی
 گونه شناسی منابع تاریخ اجتماعی شیعیان اثنی عشری
 تحلیل کلی و تأملات مربوط به تاریخ اجتماعی شیعیان در ابعاد: نمادها و مناسبت های مذهبی (عید غدیر، سوگواری امام حسین، انتظار موعود و...)، روابط اجتماعی، حرف و مشاغل، وضع شهرها و ... با تفکیک دوره های تاریخی زیر:
 دوران حضور ائمه اطهار از آغاز غیبت تا نیمه قرن هفتم هجری
 از نیمه قرن هفتم تا پایان قرن نهم هجری
 از قرن دهم تا دوران معاصر
 (ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

(ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال... درصد
 آزمون پایان نیم‌سال... درصد

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

(چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. التبصره فی الدین و تمییز الفرقه الناجیه عن الفرق الهالکین، ابوالمظفر اسفرائینی.
۲. الفرق بین الفرق، عبدالقاهر بغدادی.
۳. تاریخ المذاهب الاسلامیه، محمد ابوزهره.
۴. المقالات و الفرق، سعدبن عبدالله اشعری.
۵. الملل و النحل، شهرستانی

عنوان درس به فارسی: بررسی و تحلیل تاریخ اندیشه‌های سیاسی شیعیان اثنی عشری	
عنوان درس به انگلیسی: Study and analysis of the history of political ideas of the Twelver Shiites	نوع درس و واحد
دروس پیش‌نیاز:	تخصصی ■ نظری ■
دروس هم‌نیاز:	
تعداد واحد: ۲	
تعداد ساعت: ۳۲	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

شناخت و نقد تاریخ اندیشه‌های سیاسی شیعیان اثنی عشری در زمینه‌های: تاریخ تطور فلسفه سیاسی و فقه سیاسی، دیدگاهها، گفتمانها و جریانهای فکری - سیاسی، مباحث مرتبط با ولایت فقیه، وضعیت کنونی اندیشه سیاسی شیعیان اثنی عشری و چالش‌های پیش رو

اهداف ویژه:

(پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

کلیات، مفاهیم و مباحث روش شناختی

• اندیشه‌های سیاسی شیعه در عصر حضور ائمه

• بررسی سیر اندیشه‌های سیاسی - فلسفی (فلسفه سیاسی)

حکمت سیاسی مشاء

حکمت سیاسی اشراق

حکمت سیاسی متعالیه (اندیشه‌های صدرالمآلهین، علامه طباطبایی، امام خمینی (ره)، استاد شهید مطهری، استاد مصباح و...)

• بررسی سیر اندیشه‌های سیاسی - فقهی (فقه سیاسی) در موضوعات: خلافت، سلطنت، مشروطه، جمهوری اسلامی و ولایت

فقیه (فقه سیاسی امام خمینی) (ره)

• بررسی سیر اندیشه‌های سیاسی - کلامی (کلام سیاسی) در موضوعات: امامت، ولایت، خلافت الهی و....

بررسی سیر اندیشه‌های سیاسی - تفسیری (تفسیر سیاسی) در بازشناسی آیات سیاسی و تفاسیر آنها

• بررسی تطبیقی میان اندیشه‌های سیاسی شیعیان اثنی عشری با دیگر فرق و مذاهب اسلامی

• اندیشه سیاسی شیعه در عصر حاضر و افق آینده

(ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال... درصد

آزمون پایان نیم‌سال... درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

-فلسفه سیاسی، مانند آثار:

فارابی، ابن سینا، شیخ اشراق، صدر المتألهین و حکمای معاصر

-فقه سیاسی، مانند:

فی العمل مع السلطان، سید مرتضی؛ روضه الانوار عباسی، محقق سبزواری؛ عوائد الایام (عائده ۵۴)، نراقی؛ تنبیه الامه و تنزیه

الملة، نائینی؛ رساله حرمت مشروطه، شیخ فضل الله نوری؛ ولایت فقیه و کتاب البیع ج ۲، امام خمینی (ره)

-آثار و تحقیقات معاصر مانند:

پیشینه نظریه ولایت فقیه، مصطفی جعفر پیشه؛ فقیهان امامی و عرصه‌های ولایت فقیه: از قرن چهارم تا سیزدهم، محمد علی

قاسمی و محمد صادق لاریجانی؛ اندیشه سیاسی صدر المتألهین، نجف لکزایی؛ فقها و حکومت: پژوهشی در تاریخ فقه سیاسی

شیعه، محمد جعفری هرندی

تاریخ اندیشه‌های کلامی شیعیان اثنی عشری		عنوان درس به فارسی:
نوع درس و واحد	History of Twelver Shiite Theological Thoughts	عنوان درس به انگلیسی:
تخصصی ■	نظری ■	دروس پیش‌نیاز:
		دروس هم‌نیاز:
		تعداد واحد: ۲
		تعداد ساعت: ۳۲

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

شناخت مهم ترین عناصر و ممیزات فکری - کلامی شیعیان اثنی عشری در سیر تطور تاریخی آن تا دوره معاصر

اهداف ویژه:

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

کلیات:

تعریف علم کلام و تاریخ کلام و بررسی تفاوت آن دو از نظر قلمرو شناسی و روش شناسی انواع تاریخ کلام و تعامل آن با سایر علوم

اهمیت مطالعات تاریخی کلام و نقش آن در شیعه شناسی

آغاز پیدایش تفکر کلامی شیعه؛ بررسی و نقد دیدگاه های موجود

تمایزهای اندیشه امامیه با سایر گروه های مذهبی شیعه و منسوب به آن مثل کیسانیه، زیدیه، اسماعیلیه و غلات در بستر تاریخی مروری بر مراحل تاریخی تفکر امامیه از آغاز تاکنون

مهم ترین مکاتب فکری شیعه از آغاز تا سده دوازدهم (مکتب مدینه، مکتب کوفه، مکتب قم، مکتب بغداد، مکتب ری، مکتب حله و ...)

ویژگی های هر یک از مکاتب، مهم ترین شخصیت ها، آثار علمی، نقش و جایگاه هر مکتب در تاریخ اندیشه امامیه مهم ترین مکاتب کلامی در دوره معاصر (مکتب کلامی متأخر، مکتب نو صدرایی، مکتب تفکیک، مکاتب و اندیشه های روشنفکران دینی)

تعامل شیعه امامیه با سایر جریان های مذهبی و فکری (معتزله، اشاعره، مکاتب فلسفی و عرفانی)

بررسی مهم ترین عناصر اندیشه شیعه در سیر تاریخی: حجیت عقل، نسبت عقل و وحی، توحید، امامت، نظریه اختیار و امر بین الامرین

الأمрін، بداء، رجعت و مهدویت

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال... درصد

آزمون پایان نیم‌سال... درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

منابع کهن کلامی، مانند آثار: شیخ صدوق، شیخ مفید، سید مرتضی، خواجه نصیر الدین طوسی، علامه حلی

- منابع مربوط به شناخت فرق و مذاهب

- منابع مربوط به تاریخ و سیره اهل بیت

- منابع مربوط به تاریخ تشیع

عنوان درس به فارسی:		بررسی و نقد دیدگاه‌های پیدایش تشیع اثنی عشری	
عنوان درس به انگلیسی:		Review and critique of the views of the origin of duodenal Shiism	
نوع درس و واحد			
تخصصی	نظری		
دروس پیش‌نیاز:			
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

شناخت و نقد دیدگاه‌های مختلف در ارتباط با پیدایش و گسترش تشیع برای نیل به دیدگاهی صحیح و واقع بینانه در این زمینه

اهداف ویژه:

پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

مفاهیم (شیعه، اثنی عشریه، امامیه، جعفریه، رافضه، قطعیه و...)

• دیدگاه‌های مستشرقان

• دیدگاه‌های اندیشمندان مسلمان غیر شیعی

• دیدگاه‌های اندیشمندان شیعی؛ ادله و شواهد: قرآنی، روایی، تاریخی و ادبی

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال... درصد

آزمون پایان نیم‌سال... درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- آثار خاورشناسان مانند ولهاوزن، لامنس، کلبرگ و....

- آثار اندیشمندان مسلمان غیر شیعی مانند ابو الحسن اشعری، شهرستانی، ابن تیمیه، نویسندگان وهابی و...

طوسی نصیرالدین خواجه مفید، شیخ طوسی، شیخ اشعری، الله عبد بن سعد نوبختی، مانند شیعی مسلمان اندیشمندان آثار -

عنوان درس به فارسی:		بررسی و نقد دیدگاه‌های مستشرقان درباره تشیع اثنی عشری	
عنوان درس به انگلیسی:		A study and critique of Orientalists' views on Twelver Shiism	
نوع درس و واحد			
دروس پیش‌نیاز:		تخصصی ■ نظری ■	
دروس هم‌نیاز:			
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

شناخت انتقادی دیدگاه‌های خاورشناسان درباره ماهیت، تاریخ و ویژگی‌های تشیع اثنی عشری

اهداف ویژه:

(پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

- گونه‌شناسی نحله‌ها و گرایش‌های خاورشناسان
- دیدگاه‌های خاورشناسان درباره میراث مکتوب تشیع اثنی عشری
- دیدگاه‌های خاورشناسان درباره ائمه اثنی عشر
- دیدگاه‌های خاورشناسان درباره مهم‌ترین مؤلفه‌ها، آداب و رسوم در تاریخ و فرهنگ تشیع اثنی عشری مانند غدیر، عاشورا،

انتظار

- دیدگاه‌های خاورشناسان درباره مهم‌ترین مؤلفه‌های اعتقادی تشیع اثنی عشری مانند امامت، عصمت، مهدویت
- دیدگاه‌های خاورشناسان درباره مهم‌ترین قیامها و حکومت‌های شیعی

(ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

(ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال... درصد

آزمون پایان نیم‌سال... درصد

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

(چ) فهرست منابع پیشنهادی:

فرهنگ‌ها و دایره‌المعارف‌هایی که درباره خاورشناسان نوشته شده است؛ مانند فرهنگ کامل خاورشناسان، عبدالرحمن بدوی

-آثار خاورشناسان درباره تاریخ و فرهنگ تشیع اثنی عشری

-تحقیقات معاصر در معرفی و نقد دیدگاه‌های خاورشناسان درباره تشیع اثنی عشری مانند تصویر امامان شیعه در دایره‌المعارف

اسلام، زیر نظر: محمود تقی زاده داوری؛ شیعه پژوهی و شیعه پژوهان انگلیسی زبان، غلام احیا حسینی

عنوان درس به فارسی:		سیر تاریخی دیدگاه های مذاهب اسلامی درباره تشیع اثنی عشری	
عنوان درس به انگلیسی:		Historical course of Islamic religions' views on Twelver Shiism	
نوع درس و واحد			
تخصصی	نظری		
دروس پیش نیاز:			
دروس هم نیاز:			
تعداد واحد:		۲	
تعداد ساعت:		۳۲	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

شناخت انتقادی دیدگاه های مسلمانان غیر امامی درباره ماهیت، تاریخ و ویژگی های تشیع اثنی عشری

اهداف ویژه:

(پ) مباحث یا سرفصل ها:

- گونه شناسی دیدگاه های مسلمانان غیر امامی در نوع نگاه به تشیع اثنی عشری (افراطی و اعتدالی)
- . شناخت انتقادی دیدگاه های مسلمانان غیر شیعی (با تاکید بر وهابیت) و شیعیان غیر امامی (زیدیه، اسماعیلیه)، در موضوعات:

ائمه اثنی عشر

اعتقادی، مانند: امامت، مهدویت، عصمت و ...

تاریخ و فرهنگ، مانند: غدیر، عاشورا، انتظار و ...

علوم، مانند: حدیث، تفسیر، فقه، اصول، کلام، تاریخ و ...

- زمینه ها، عوامل و پیامدهای منفی نگری نسبت به تشیع اثنی عشری

. نقش انقلاب اسلامی ایران در نگاه مسلمانان غیر امامی به تشیع اثنی عشری

(ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

(ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

- فعالیت های کلاسی در طول نیم سال ... درصد
- آزمون پایان نیم سال ... درصد

(ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

(چ) فهرست منابع پیشنهادی:

- آثار کلامی، تاریخی و تفسیری مسلمانان غیر امامی، مانند آثار: جاحظ، قاضی عبدالجبار، فخر رازی، ابن ابی الحدید و ...
- منابع مربوط به شناخت فرق و مذاهب، مانند آثار: ابوالحسن اشعری، شهرستانی، بغدادی، اسفراینی و .....
- آثار وهابیان و اسلاف ایشان، مانند آثار: ابن تیمیه، ابن جوزی، ابن کثیر و ...

عنوان درس به فارسی: فلسفه تاریخ و روش‌شناسی مطالعات تاریخی	
عنوان درس به انگلیسی: Philosophy of History and Methodology of Historical Studies	نوع درس و واحد
دروس پیش‌نیاز:	تخصصی ■ نظری ■
دروس هم‌نیاز:	
تعداد واحد: ۲	
تعداد ساعت: ۳۲	

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

ایجاد آمادگی در دانشجویان برای ارائه دیدگاه‌های دین محور در مباحث روش‌شناسی و فلسفه نظری و فلسفه علم تاریخ
اهداف ویژه:

(پ) مباحث یا سرفصل‌ها:

• روش‌شناسی تاریخ

مهم‌ترین مکاتب و مدل‌های تاریخ‌نگاری

روش تاریخ‌نگاری در متون دینی (قرآن، نهج البلاغه و ....)

روش‌شناسی دانشمندان شیعی در ارزیابی روایات تاریخی (ارزیابی سند و متن)

فلسفه علم تاریخ

علمیت تاریخ

عینیت و حقیقت در تاریخ

رابطه تاریخ و ارزش‌ها

بررسی و نقد مهم‌ترین آراء فیلسوفان علم تاریخ (مانند پوپر، کالینگود، ای. اچ. کار و ...)

• فلسفه نظری تاریخ (از منظر آموزه‌های دینی و اندیشمندان شیعی)

حقیقی یا اعتباری بودن تاریخ

قانونمندی تاریخ

نقش اراده انسانی در تاریخ

ترقی و تکامل در تاریخ

آینده یا هدف تاریخ

تفسیر تاریخ (با تأکید بر نزاع مستمر حق و باطل)

بررسی و نقد مهم ترین آراء فیلسوفان تاریخ (مانند توین بی، هگل، اسپنجر، فوکو و...)

ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت‌های کلاسی در طول نیم‌سال... درصد

آزمون پایان نیم‌سال... درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

مقدمه ابن خلدون، ابن خلدون،

المیزان فی تفسیر القرآن، طباطبایی؛

سنت‌های اجتماعی و فلسفه تاریخ در مکتب قرآن، شهید صدر؛

فلسفه تاریخ، شهید مطهری؛

جامعه و تاریخ در قرآن، علامه مصباح یزدی؛

عنوان درس به فارسی: بررسی و تحلیل منابع تاریخ تشیع اثنی عشری	
عنوان درس به انگلیسی:	Review and analysis of sources of duodenal Shiite history
نوع درس و واحد	
تخصصی ■	نظری ■
دروس پیش نیاز:	
دروس هم نیاز:	
تعداد واحد:	۲
تعداد ساعت:	۳۲

نوع آموزش تکمیلی عملی (در صورت نیاز): سفر علمی □ آزمایشگاه □ سمینار □ کارگاه □ موارد دیگر: .....

هدف کلی:

بازشناسی منابع تاریخ تشیع اثنی عشری و بررسی انتقادی میزان اعتبار آنها، با تکیه بر اصول و روش های نقد آثار تاریخی

اهداف ویژه:

(پ) مباحث یا سرفصل ها:

تواریخ ائمه	کلیات:
تواریخ ائمه	جایگاه تاریخ و تاریخ نگاری نزد امامان شیعه
تواریخ ائمه	بررسی تطبیقی تاریخ نگاری نزد شیعیان و غیر شیعیان
تواریخ ائمه	روش های نقد آثار تاریخی (نقد سند و متن)
تواریخ ائمه	• گونه شناسی منابع تاریخ تشیع اثنی عشری
تواریخ ائمه	مکتوب و غیر مکتوب
تواریخ ائمه	موجود و مفقود
تواریخ ائمه	شیعی و غیر شیعی (مسلمانان و مستشرقان) کهن، میانه، متأخر و معاصر تاریخی و میان رشته ای
تواریخ ائمه	• بازشناسی ویژگی ها و شرایط تألیف و مؤلف و روش های نقد در منابع تاریخی:
تواریخ ائمه	تواریخ عمومی

(ت) راهبردهای تدریس و یادگیری متناسب با محتوا و هدف:

(ث) راهبردهای ارزشیابی (پیشنهادی):

فعالیت های کلاسی در طول نیم سال ... درصد

ج) ملزومات، تجهیزات و امکانات مورد نیاز برای ارائه:

چ) فهرست منابع پیشنهادی:

۱. تاریخ ابی مخنف کوفی
۲. تاریخ یعقوبی،
۳. الارشاد شیخ مفید
۴. الصحيح من سیره النبی الاعظم و الامام علی از سید جعفر مرتضی
۵. منابع تاریخ اسلام از رسول جعفریان

